

Redactioneel

In het eerste nummer van jaargang 124 van de *Bijdragen en Mededelingen* vindt de lezer twee vertrouwde rubrieken en twee nieuwe. De vertrouwde rubrieken zijn de ‘Artikelen’ en de ‘Recensies’. Het nummer opent met een bijdrage van Robert Stein over een beruchte affaire uit de laatmiddeleeuwse geschiedenis van Holland, de arrestatie van heer Frank van Borselen door Filips de Goede in 1432. Stein doet uit de doeken wat er allemaal achter zat. Het tweede artikel, van Stijn De Wilde en Frederik Verleden, gaat over een kwestie die van belang is voor de Belgische geschiedenis – meer speciaal de geschiedenis van de Vlaamse Beweging – maar tegelijk een algemenere relevantie bezit: de zuivering van ambtenaren die met een ‘fout’ regime hebben samengewerkt. In hun studie over de bestraffing van ‘activistische’ ambtenaren in België na de Eerste Wereldoorlog analyseren de auteurs zowel de typisch Vlaamse aspecten van de zaak als de parallellen met andere gevallen van *transitional justice*. Achterin deze aflevering van de *BMGN* is weer een flink aantal recensies opgenomen. Verder is er een lijst van boeken te vinden waarvan de besprekingen onlangs op het web zijn geplaatst. Deze webrecensies zijn vrij toegankelijk via de homepage van het KNHG, www.knhg.nl.

De rubrieken ‘Artikelen’ en ‘Recensies’ zullen evenals het ‘Discussiedossier’ een vast onderdeel van dit tijdschrift blijven. Daarnaast in dit nummer voor het eerst de rubriek ‘Review’, waarin gecombineerde besprekingen van boeken uit binnen- en buitenland rond bepaalde thema’s uit de geschiedenis der Nederlanden zullen verschijnen, en de nieuwe rubriek ‘Forum’, die in plaats komt van de oude rubriek ‘De Arena’. ‘Forum’ zal naast bijdragen zoals opgenomen in *De Arena* ook andere debatachtige stukken over actuele ontwikkelingen in wetenschap, onderwijs of media bevatten. De eerste afleveringen van beide nieuwe rubrieken in dit nummer hebben een rooms tintje. Onderwerp is de recente geschiedschrijving over het katholicisme in Nederland, waarin tussen studies over verschillende perioden een opmerkelijke convergentie in benadering is te zien. Anne-Laure Van Bruaene vergelijkt twee boeken over de late middeleeuwen en vroegmoderne tijd die een nieuwe kijk geven op de dagelijkse werkelijkheid van het toenmalige katholicisme. Piet de Rooy en Paul Luykx gaan in debat naar aanleiding van enkele pas verschenen publicaties over de beleefde praktijk van het Nederlandse katholicisme in de twintigste eeuw.

Ook in de samenstelling van de redactie van dit tijdschrift is iets veranderd. Klaas van Berkel heeft na acht jaar afscheid genomen van de redactie, waarvan hij gedurende de laatste jaren tevens als voorzitter fungeerde. Van zijn brede kennis en grote inzet hebben de *Bijdragen en Mededelingen* veel profijt getrokken. Gelukkig blijft hij de komende tijd nog bij het tijdschrift betrokken als gastredacteur van een themanummer over *The Relevance of Dutch History*, dat in verband met het grote congres van het International Committee of Historical Sciences in Amsterdam in augustus 2010 wordt voorbereid. Als

nieuw redactielid verwelkomen we Catrien Santing, mediëvist en medisch-historicus aan de Rijksuniversiteit Groningen, die voor de *BMGN* eerder onder meer als gastredacteur optrad voor het themanummer *De volmaakte mens* (2007).

Namens de redactie,
Karel Davids

De affaire Van Borselen en de consolidatie van de Bourgondische macht in de Nederlanden (1425-1435)¹

ROBERT STEIN

The Borselen Affair and the Consolidation of Burgundian Power in the Netherlands

Over a period of barely three years, Philip the Good, duke of Burgundy, manifested himself as the most important prince of the Low Countries. In the years 1427-1430, he seized the principalities of Hainault, Holland, Zeeland, Brabant and Limburg, which he added to his extensive possessions in Flanders, Artois and Burgundy. In this same period, Philip acquired significant rights to the succession to Luxembourg, which eventually took place in 1444. In this way, he laid the foundation of the later unification of the Low Countries. These political achievements should not conceal the fact that the legitimacy of the Burgundian succession to these principalities was dubious. In November 1432, Philip arrested the mighty Zeeland nobleman Frank van Borselen. The present contribution argues that this arrest allowed Philip to legitimize his position as duke or count in the recently acquired principalities and thereby represents an important step in the consolidation of Burgundian power in the Low Countries.

Inleiding

In oktober 1432 reisde de Bourgondische hertog Filips de Goede plotseling vanuit Vlaanderen naar Holland. Daar aangekomen liet hij de Zeeuwse edelman Frank van Borselen gevangen nemen en naar de burcht van Rupelmonde voeren. Het gerucht ging dat Frank zou worden terechtgesteld, maar een half jaar later werd de edelman onverwacht weer vrijgelaten. De arrestatie leidde tot veel verwarring en speculatie, zowel in de vijftiende eeuw als onder moderne historici. ‘Het zal wel altijd een raadsel blijven waarom Filips zo overdreven reageerde’, merkte H.P.H. Jansen op, maar de meeste historici zijn geneigd de gebeurtenissen in verband te brengen met een geheim huwelijk dat Frank kort tevoren sloot met Jacoba van Beieren.² In dit artikel zal ik aanvoeren dat de arrestatie niet te maken had met een geheim huwelijk, maar plaatsvond op een cruciaal moment in de vorming van de Bourgondische staat.

¹ Ik ben veel dank verschuldigd aan mijn collega's Antheun Janse, Arie van Steensel en Sophie Vehmeijer voor hun kritische opmerkingen.

² H.P.H. Jansen, ‘Holland-Zeeland 1433-1482’, in: *Algemene Geschiedenis der Nederlanden IV* (Haarlem 1980) 271-291, aldaar 271.